

Eurobarometru 98
Iarnă 2022 - 2023

Opinia publică în Uniunea Europeană

Raport național România

Sondaj: ianuarie – februarie 2023

Acest sondaj a fost solicitat și coordonat de Comisia Europeană, Direcția Generală Comunicare.

Acest raport a fost realizat pentru Reprezentanța Comisiei Europene în România.

Raportul nu reprezintă punctul de vedere oficial al Comisiei Europene. Interpretările și opiniile cuprinse în el aparțin în totalitate autorilor.

Titlul proiectului	Eurobarometru Standard 98 – Iarnă 2022-2023 Opinia publică în Uniunea Europeană, Raport național România
Limba versiunii	RO
Media/Volumul	PDF/ Volumul_01
Numărul de catalog	NA-AO-23-023-RO-N
ISBN	978-92-68-01151-5
ISSN	1977-3927
DOI	10.2775/755126

© European Union, 2023

<https://www.europa.eu/eurobarometer>

Photo credit: Getty Images

CUPRINS

INTRODUCERE	4
I. PRINCIPALELE OBSERVAȚII	6
II. PERCEPȚIA ȘI NEVOILE ROMÂNILOR ÎN CONTEXTUL ECONOMIC, POLITIC ȘI SOCIAL ACTUAL	9
III. AȘTEPTĂRILE ROMÂNILOR PENTRU URMĂTOARELE 12 LUNI	15
IV. COMPORTAMENTUL MEDIA ȘI SURSELE DE INFORMARE ALE ROMÂNILOR	17
CONCLUZII	20

INTRODUCERE

Prezentul raport își propune să prezinte în mod obiectiv opiniile cetățenilor români cu privire la Uniunea Europeană și la propria țară. Informațiile prezentate în raport au fost colectate printr-un sondaj de opinie desfășurat în perioada 12 ianuarie – 6 februarie 2023, de către Centrul pentru Studiul Opiniei și Pieței, pe un eșantion de 1.041 de respondenți cu vârsta de peste 15 ani.

Acest raport analizează în detaliu percepții și așteptări ale românilor și modul în care acestea formează opiniile despre țară și despre Uniunea Europeană. Pentru a putea înțelege în ansamblu rezultatele acestui sondaj vor fi prezentate detalii referitoare la contextul social, economic și politic național și internațional care ar putea avea impact asupra opiniilor cetățenilor.

1 Contextul economic și politic la momentul desfășurării studiului

Datele prezentate în acest raport au fost culese la începutul anului 2023, moment care marchează un an de la începerea războiului în Ucraina.

Autoritățile, societatea civilă și cetățenii de rând s-au mobilizat pentru a sprijini refugiații ucraineni care au tranzitat sau s-au stabilit în România. Peste 3 milioane de refugiați din Ucraina au tranzitat România pentru a ajunge în alte țări, iar 109.000 au rămas în România, potrivit informațiilor din februarie 2023 prezentate de Inspectoratul General pentru Imigrări.

România a oferit, încă de la începutul conflictului, asistență de urgență – printre altele combustibil, medicamente, alimente și ambulanțe. În plus, s-a implicat extensiv în facilitarea transportului și tranzitului cerealelor ucrainene către piețele internaționale, participând la inițiativa de instituire a *Coridoarelor de Solidaritate UE-Ucraina*, esențiale pentru exporturile agricole ale Ucrainei.

De asemenea, România a fost parte a eforturilor diplomatice de sprijinire a Ucrainei, inclusiv de promovare a aplicării dreptului internațional.

Statul român și organizațiile internaționale au organizat transporturi umanitare de tranzit via Republica Moldova, iar refugiații care au tranzitat sau au rămas pe teritoriul țării au primit acces în aceleași condiții cu cetățenii români, potrivit normelor privind protecția temporară, la serviciile de sănătate și educație, precum și pe piața muncii.

În plan economic, România s-a confruntat în același timp cu o creștere semnificativă a inflației, urmată de cea a prețurilor și dobânzilor, factori care au avut un impact major asupra vieții de zi cu zi a cetățenilor. Inflația din România a scăzut în ianuarie 2023 la 15,1%, de la 16,4% la finalul lui 2022, în mare parte datorită scăderii prețurilor la energie electrică.

Chiar dacă de la începutul anului 2023 inflația a început oficial să scadă, prețurile la alimente nu dau semne de scădere și sunt cu 30-40% mai mari față de aceeași perioadă a anului trecut.

Informațiile de la Institutul Național de Statistică (INS) confirmă faptul că toate produsele clasate pe primele 10 locuri la care s-au înregistrat cele mai mari creșteri de prețuri sunt din zona alimentară. În România, cea mai mare pondere a veniturilor este dedicată cheltuielilor de bază, în special în ce privește produsele alimentare, ceea ce înseamnă că toți românii resimt aceste scumpiri indiferent de venit.

Anul 2022 a fost marcat și de creșterile prețurilor la energie și, drept urmare, a valorii facturilor pentru cetățeni. Guvernul a reacționat prin plafonarea prețurilor și subvenționarea tarifelor pentru cele mai vulnerabile categorii ale populației. Plafonarea a fost menținută pe tot parcursul anului 2022 și va continua și în anul în curs. Urmările crizei energetice de anul trecut se resimt în 2023 printr-o incertitudine în rândul populației cu privire la valoarea facturilor, la aceasta adăugându-se și faptul că ele sunt trimise cu întârziere de către furnizori, din cauza noilor modalități de calcul.

În plus, 2023 este un an pre-electoral, în anul următor având loc alegeri locale, parlamentare, prezidențiale și europarlamentare în România. Pe lângă viitoarele campanii politice, principalele partide din România se pregătesc și de rotația la guvernare de la finalul lunii mai, conform înțelegerii stabilite la crearea actualei coaliții de guvernare.

I. PRINCIPALELE OBSERVAȚII

1 Cea mai mare provocare pentru români în prezent o reprezintă costurile legate de trai și situația economică

Peste jumătate (58%) dintre respondenți sunt mulțumiți cu viața pe care o au, însă acest rezultat este mult în urma mediei europene (83%). Percepția asupra situației financiare a gospodăriilor din România s-a înrăutățit în comparație cu vara anului 2022, în timp ce la nivelul Uniunii Europene acest indicator s-a menținut la un nivel relativ asemănător.

Deteriorarea percepției privind bunăstarea este legată de **creșterea prețurilor, inflația și costul de trai**. Această îngrijorare este resimțită la nivel european într-o proporție mai mare decât de respondenții din România, însă procentul celor din România care resimt la nivelul propriei gospodării provocările cauzate de acești factori este semnificativ mai mare.

Pe lângă efectele creșterii prețurilor, inflației și costului de trai, respondenții din România au indicat ca principale preocupări **sănătatea și educația**, teme recurente în grijile acestora. Din punct de vedere al **măsurilor de reducere a consumului de energie**, peste jumătate dintre români (64%) declară că au luat măsuri în acest sens, dar procentul este cu mult în urma mediei europene (81%).

2 Optimismul românilor cu privire la perioada următoare este în scădere

Percepția privind direcția greșită în care se îndreaptă România s-a menținut la același nivel ca în vara anului 2022, rezultatul fiind relativ asemănător cu cel de la nivelul mediei europene. Însă percepția privind situația generală din România s-a înrăutățit, asemănător cu percepția asupra situației economice, ea fiind una proastă și foarte proastă.

Sursa problemelor, în percepția respondenților din România, o reprezintă situația economică (inflația, urmată de creșterea prețurilor și a costului de trai), care stau la baza percepției privind bunăstarea.

Furnizarea de energie este considerată ca fiind sursa înrăutățirii nivelului de trai în percepția unei minorități a respondenților, similar percepției europene, însă tendința europeană este în scădere, doar 19% dintre cetățeni consideră furnizarea de energie ca fiind o problemă a țării lor, față de 22% în vara anului trecut.

O dată cu înrăutățirea percepției asupra situației economice a scăzut și încrederea în partidele politice, 73% dintre români au declarat că tind să nu aibă încredere în partidele politice, față de 64% în vara anului trecut, valorile din România fiind apropiate de media europeană, unde 75% dintre cetățenii europeni au declarat același lucru. În același timp, încrederea în armată și sistemul juridic a crescut față de vara anului 2022 (61% față de 57%), iar părerea despre sistemul medical s-a înrăutățit (44% dintre români declară că nu au încredere în sistemul medical, față de 40% în vara anului trecut).

Raportat la modul în care România a răspuns situației din Ucraina, aproximativ jumătate dintre respondenți (46%) sunt mulțumiți de răspunsul guvernului la invazia rusă din această țară. Deși doar 13% dintre români consideră că situația internațională este o problemă semnificativă pentru România, aceștia asociază problemele economice ale României cu războiul din Ucraina, 69% dintre ei considerând că acesta are consecințe economice pentru țară (mult sub media UE27 de 86% a celor ce au aceeași părere).

3 Încrederea în parcursul european

Jumătate dintre români (52%) au încredere în Uniunea Europeană, neexistând diferențe între principalele grupe de vârstă în ceea ce privește încrederea acordată. Indiferent de generație, românii găsesc diverse elemente cu care să se identifice în construcția europeană și să îi facă să acorde încredere acesteia. În același timp, un procent important de români (39%) declară că nu au încredere în Uniunea Europeană.

Approape jumătate dintre români (47%) consideră că lucrurile se îndreaptă în direcția corectă în Uniunea Europeană, un procent semnificativ mai mare decât media europeană (33%).

Îngrijorările menționate de români legate de economia țării și situația financiară personală sunt vizibile și în percepția față de economia Uniunii Europene. Approape o treime dintre respondenți cred că problema cea mai importantă cu care se confruntă Uniunea o reprezintă **creșterea prețurilor, inflația și costul de trai**.

Aprovizionarea cu energie este în continuare considerată de către români una dintre principalele probleme în Uniunea Europeană. În același timp, considerând planurile Uniunii Europene pentru o tranziție energetică și decarbonare accelerată până în anul 2050, în cadrul Pactului verde european, a Mecanismului pentru o Tranziție Justă și a planului REPowerEU, percepția respondenților români pentru o politică energetică comună între statele membre UE a înregistrat o ușoară scădere a încrederii, de la 62% care susțineau această măsură în vara anului 2022, la 54% în această perioadă. Substratul acestei scăderi a încrederii nu este clar identificabil, însă poate fi observată o scădere ușoară a încrederii în perspectiva tranziției către surse regenerabile de energie ca

remediu pentru criza prețurilor la energie, 65% dintre români fiind în prezent de acord cu această afirmație, față de 70% la mijlocul anului trecut.

Încrederea generală a românilor în energia regenerabilă este mare, 69% fiind de acord că Uniunea Europeană ar trebui să investească masiv în energie regenerabilă, dar semnificativ mai scăzută decât media europeană, care este de 86%.

Încrederea în instituțiile și politicile Uniunii Europene se menține pozitivă, însă în privința **vocii UE în lume** și a unei **politici externe comune** a statelor membre ale Uniunii (ambele 61%), încrederea este mai redusă decât media europeană (ambele 70%).

4 Români sunt mulțumiți de răspunsul la situația din Ucraina

Majoritatea românilor (58%) sunt mulțumiți de răspunsul din partea Uniunii la invazia rusă din Ucraina, similar cu media europeană (56%). O mare parte a populației este de acord că situația de la granița României reprezintă o amenințare pentru securitatea țării (71%) și a Uniunii (69%) și, așa cum am menționat deja, asociază problemele economice ale României cu războiul din Ucraina.

5 Televiziunea rămâne principala sursă de informare pentru români

Românii urmăresc temele de actualitate cu precădere la **televizor**, dar discută și cu cei apropiați. Marea majoritate folosesc **internetul** zilnic, preponderent acasă, dar nu consideră **internetul** și în special **rețelele sociale** ca fiind o sursă de încredere pentru a fi la curent cu temele politice.

Românii sunt conștienți de existența știrilor false sau care denaturează realitatea, dar doar jumătate dintre ei spun că știu să le identifice. Mai mult de jumătate sunt conștienți de pericolul reprezentat de știrile false pentru România și pentru democrație în general.

II. PERCEPȚIA ȘI NEVOILE ROMÂNILOR ÎN CONTEXTUL ECONOMIC, POLITIC ȘI SOCIAL ACTUAL

1 Percepția și atitudinile românilor cu privire la situația personală

Aproape jumătate dintre români (49%) consideră că lucrurile se îndreaptă în direcția corectă în **viața lor personală**, comparativ cu media europeană care este de 66%. Întrebați dacă sunt **mulțumiți cu viața pe care o au**, 58% dintre români au răspuns că sunt mulțumiți, în timp ce media europeană este de 83%.

Luând în considerare contextul economic actual inflaționist și de creștere a prețurilor, putem observa o scădere a numărului de români care consideră că **situația financiară a gospodăriei lor** este una bună, comparativ cu vara anului 2022 (43% față de 54% în 2022). Doar 7% apreciază situația financiară a gospodăriei ca fiind foarte bună. La nivelul Uniunii Europene, 69% dintre cetățeni consideră că situația financiară a gospodăriei lor este una bună, fiind aproape la același nivel ca în vara anului 2022.

Creșterea prețurilor, inflația și costul de trai constituie, de asemenea, cea mai pregnantă problemă cu care românii se confruntă în prezent în viața personală, 51% indicând această provocare. Scăderea nivelului de satisfacție referitor la **situația financiară a gospodăriei** a dus la menționarea acestei probleme în 22% din răspunsuri.

Asemănător analizei din vara anului 2022, următoarea problemă menționată este **sănătatea** (22%), fiind o temă recurentă în grijile românilor.

La nivel european, clasamentul problemelor cu care cetățenii se confruntă este similar cu cel al românilor, însă deși 62% din europeni sunt îngrijorați cu privire la **creșterea prețurilor, inflație și costul de trai**, doar 15% sunt îngrijorați de **situația financiară a gospodăriei lor**.

Indiferent de vârstă, **creșterea prețurilor, inflația și costul de trai** reprezintă principala problemă a românilor la începutul anului 2023. 25% dintre tinerii cu vârste între 15-24 de ani declară că sunt îngrijorați cu privire la **sistemul educațional**, în timp ce pentru 34% dintre cei cu vârste între 65-74 de ani **pensiile** sunt a doua mare îngrijorare.

Anul 2022 a fost marcat de creșterea prețurilor la energie și imprecizabilitatea emiterii facturilor din parte furnizorilor, aspect care a dus la o nesiguranță în rândul populației. În acest context, 64% dintre români declară că au luat **măsuri pentru a-și reduce consumul de energie** sau că intenționează să facă acest lucru în viitorul apropiat, comparativ cu o medie europeană semnificativ mai ridicată de 81%.

2 Percepția și atitudinile românilor cu privire la propria țară

În prezent, 63% dintre români consideră că **lucrurile se îndreaptă în direcția greșită în România**, aproape la același nivel ca în vara anului 2022. Media Uniunii Europene se situează la 61% pentru același răspuns. Români cu vârste între 55-74 de ani sunt cei mai nemulțumiți în această privință (70%), în timp ce doar 53% dintre tineri (15-24 de ani) au aceeași părere.

69% dintre cei care consideră că România se îndreaptă într-o direcție greșită declară că au dificultăți în a-și plăti **facturile curente** și 72% nu sunt mulțumiți de viața lor.

Întrebați cum ar aprecia **situația generală din România** în prezent, 72% dintre români declară că situația este proastă și foarte proastă, un procent în creștere față de jumătatea anului 2022, când era de 66%. În mod surprinzător, doar 6% dintre cei care locuiesc în orașe mari consideră că în România situația este una foarte bună.

Proporția de cetățeni ai Uniunii Europene care consideră că **situația economiei** din țara lor este una proastă și foarte proastă este la aproape același nivel ca în vara anului 2022 (63%). Comparativ, față de acum 6 luni, mai mulți români consideră că situația economiei românești este una proastă și foarte proastă (66% față de 58%).

În viziunea cetățenilor români, problemele lor personale cele mai importante sunt și cele cu care se confruntă România în prezent (**creșterea prețurilor, inflația și costul de trai, situația economică și sănătatea**). Doar 13% dintre români consideră că **situația internațională** este o problemă cu care România se confruntă în prezent, iar **furnizarea de energie** a fost indicată de 12% dintre respondenți, față de 11% în vara anului 2022. La nivel european, 22% dintre cetățeni considerau că **furnizarea de energie** este o problemă a țării lor, în timp ce acum doar 19% mai apreciază furnizarea ca fiind o problemă.

Cu toate acestea, apropierea românilor de țară este una foarte mare, peste 80% dintre români declarând că se simt **atașați de țară și de orașul sau satul în care locuiesc**. În cazul tinerilor cu vârste între 15-24 de ani, doar 31% declară că se simt foarte atașați de țară. Interesant este faptul că 48% dintre cei care nu consideră că vocea lor contează la nivel național declară totuși că sunt foarte atașați de România.

3 Încrederea în politică și instituțiile statului

Mai mult de jumătate dintre români discută ocazional subiecte referitoare la **politica națională și locală** cu familia, prietenii sau cunoștințele. Cea mai mare pondere o reprezintă cei cu vârste între 45-54 de ani, în timp ce mai mult de o treime dintre tinerii între 15-24 de ani declară că nu discută niciodată subiecte de politică națională, iar 43% subiecte de politică locală.

Încrederea în partidele politice a scăzut la nivelul țării de la Eurobarometrul precedent, 73% dintre români declarând că tind să nu aibă încredere în partide, față de 64% în vara anului 2022. Valoarea este apropiată de media europeană, unde 75% dintre europeni declară că nu au încredere în partidele politice.

În România, încrederea este scăzută și în **Parlament**, doar 23% dintre cetățeni declarând că au încredere în această instituție, și în **Guvern** (21%), încrederea fiind în scădere față de anul trecut.

La polul opus, instituțiile în care românii afirmă că au cea mai mare încredere sunt **armata** (61%), **sistemul juridic** (46%) și **sistemul medical** (53%). Încrederea în armată și sistemul juridic a crescut față de vara anului 2022 cu 4 puncte procentuale, în timp ce părerea despre sistemul medical s-a înrăutățit cu 3%.

La nivel european, cea mai mare încredere a cetățenilor este în **sistemul medical** (76%), urmată de **armată** (71%) și **poliție** (70%). De menționat este faptul că în cazul poliției diferența între percepția românilor și media europeană este mare, doar 49% dintre cetățenii României acordând încredere acestei instituții.

4 Răspunsul României la situația din Ucraina

Datele prezentate în acest raport au fost culese la începutul anului 2023, moment care marchează un an de la începerea războiului în Ucraina. Pe parcursul acestui an, autoritățile, societatea civilă și cetățenii de rând s-au mobilizat pentru a sprijini refugiații ucraineni. Statul român a contribuit cu combustibil, medicamente, alimente și ambulanțe și s-a implicat în facilitarea tranzitului cerealelor ucrainene către piețele internaționale.

1 din 2 români declară că, în general, sunt mulțumiți de răspunsul din partea României la invazia rusă din Ucraina, sub media europeană (55%). Procentul nemulțumiților cu răspunsul guvernamental (47%) îl depășește însă ușor pe cel al mulțumiților (46%). În plus, 71% dintre români sunt de acord

că situația de la granița României reprezintă o amenințare pentru securitatea propriei țări.

Românii asociază problemele economice ale României și cu războiul din Ucraina, 69% fiind de acord că acesta are consecințe economice pentru țară.

5 Percepția și atitudinile românilor cu privire la uniunea europeană

Asemenea mediei europene, 1 din 2 români declară că au **încredere în Uniunea Europeană**. Nu există diferențe mari între principalele grupe de vârstă în ceea ce privește încrederea acordată, ceea ce arată că, indiferent de generație, românii găsesc diverse elemente cu care să se identifice în construcția europeană și să îi facă să acorde încredere acesteia. Excepție face generația de peste 75 de ani, care acordă mai puțină încredere Uniunii.

În prezent, 47% dintre români consideră că lucrurile se îndreaptă în **direcția corectă în Uniunea Europeană**. Procentul este mai mare decât media europeană, care este de 33%.

Proporția cea mai mică de cetățeni care consideră că Uniunea Europeană se îndreaptă într-o direcție corectă este în Franța (17%), urmată de Cipru (22%) și Slovacia (26%). Cea mai mare schimbare de percepție față de anul trecut este în cazul cetățenilor din Malta, unde încrederea a scăzut cu 15 procente, urmată de Ungaria și Suedia.

Îngrijorările menționate de români legate de economia țării și de situația financiară personală a gospodăriei sunt vizibile și în percepția economiei europene. 36% dintre români apreciază că **situația economiei europene** este una proastă, în creștere cu 7 procente față de anul trecut.

Totuși, românii sunt ceva mai optimiști față de ceilalți cetățeni din Uniune, 1 din 2 cetățeni ai Uniunii Europene declarând că situația economiei europene este una proastă.

Rata inflației în Uniunea Europeană în 2022 a ajuns la un nivel istoric de 9,2%, de trei ori mai mare comparativ cu 2021, când era 2,9%, potrivit Eurostat. Aproape o treime dintre români cred că problema cea mai importantă cu care se confruntă Uniunea Europeană o reprezintă **creșterea prețurilor, inflația și costul de trai**. Românii percep faptul că această problemă nu este doar una personală, națională, ci se reflectă și la nivel european, iar 32% dintre cetățenii europeni au aceeași părere.

Românii sunt conștienți de faptul că **situația internațională**, mai ales cea din proximitatea țării, este o problemă importantă pentru Uniunea Europeană, având în vedere faptul că există un conflict deschis la granițele acesteia. De altfel, 28% dintre români plasează situația internațională pe locul doi între

problemele importante cu care se confruntă UE, similar cu media europeană.

Urmare a crizei energetice de anul trecut și prelungirea războiului din Ucraina, **aprovizionarea cu energie** este considerată următoarea problemă semnificativă a Uniunii Europene, 19% dintre români și 28% dintre europeni alegând această opțiune.

Putem observa că percepția cetățenilor la nivelul UE este similară cu percepția cetățenilor români în ceea ce privește cele mai importante 3 probleme cu care Uniunea Europeană se confruntă.

În ceea ce privește mediul înconjurător și schimbările climatice, 12% dintre români apreciază că acestea reprezintă o problemă pentru Uniunea Europeană, mai puțin decât media europeană care este de 20%.

Pentru români, Uniunea Europeană înseamnă, în primul rând, **libertatea de a călători, studia și lucra oriunde pe teritoriul acesteia**. Aceștia menționează acest avantaj ca fiind și cel mai important rezultat al Uniunii.

Mai mult de jumătate dintre români (53%) cred că **cetățenii din țările din vecinătatea estică a UE** au multe lucruri în comun cu cei din UE, un procent ușor mai ridicat decât media europeană (43%).

QD5.3 Pentru fiecare dintre afirmațiile următoare, spuneți, vă rog, dacă sunteți total de acord, oarecum de acord, oarecum în dezacord sau total în dezacord.

Persoanele din țările din vecinătatea estică a UE au multe lucruri în comun cu persoanele din UE (media UE27).

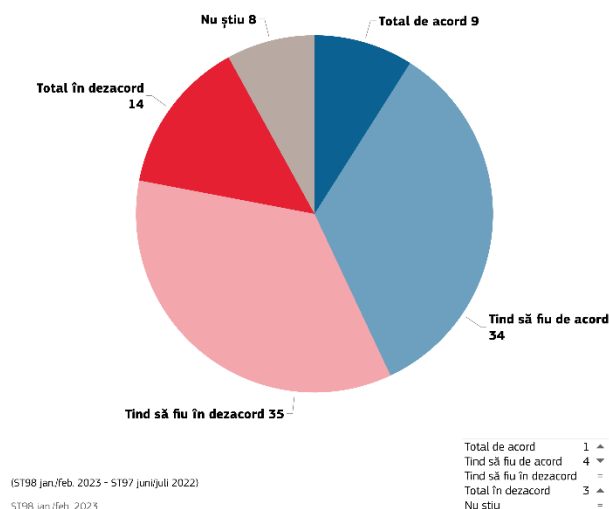

Fig. 1

6 Încrederea în instituțiile și politicile Uniunii Europene

Peste jumătate dintre cei chestionați au încredere în **Parlamentul European** și în **Comisia Europeană**. Mai mult de jumătate declară că înțeleg cum funcționează Uniunea Europeană, iar 36% spun că **vocea lor contează în UE**.

Peste 60% dintre români cred că **vocea UE contează în lume** și sunt de acord cu o **politică externă comună a statelor membre** ale Uniunii Europene. La nivelul Uniunii, susținerea pentru o astfel de politică este și mai mare (70%).

În ceea ce privește o **politică energetică comună** între statele membre UE, mai mult de jumătate dintre români (54%) susțin o astfel de abordare.

Marile companii din domeniul tehnologiei din Uniunea Europeană ar trebui impozitate corect consideră 73% din români, în timp ce 89% dintre europeni sunt de acord cu această afirmație. (fig. 2).

QB4.5 Pentru fiecare dintre afirmațiile următoare, sunteți total de acord, oarecum de acord, oarecum în dezacord sau total în dezacord. Ar trebui să existe o impozitare corectă a marilor companii din domeniul tehnologiei din UE (UE27) (%)

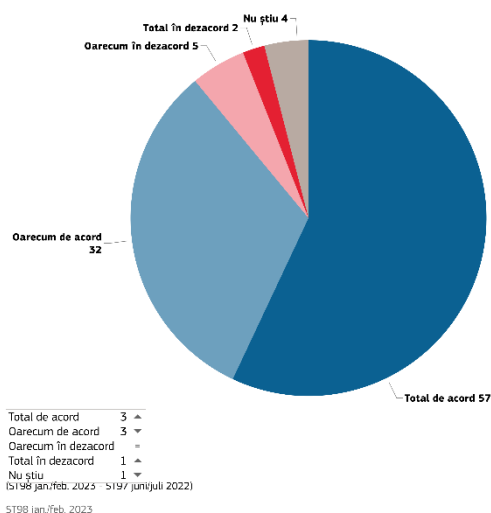

Fig. 2

Referitor la **NextGenerationEU**, planul de redresare de peste 800 de miliarde de euro pentru a sprijini economia prin granturi și împrumuturi, mai mult de jumătate dintre români (57%) cred că această măsură este eficientă pentru a răspunde provocărilor economice curente. Aproape la fel de mulți europeni (54%) au aceeași părere.

7 Răspunsul Uniunii Europene la situația din Ucraina

În contextul trecerii unui an de la invazia Rusiei în Ucraina, 58% dintre români sunt în general mulțumiți de răspunsul Uniunii Europene.

Românii sunt de acord în cea mai mare măsură cu acțiunile referitoare la sprijinirea populației care a părăsit Ucraina. Acest lucru este legat și de faptul că România are graniță directă cu Ucraina și multe persoane care au fugit din calea războiului au tranzitat sau au rămas pe teritoriul României. Populația locală a derulat acțiuni de sprijinire directă a refugiaților și au existat campanii de mobilizare pe întreg teritoriul țării.

Astfel, peste 70% dintre români sunt de acord **cu primirea în UE a persoanelor care fug de război** și cu **furnizarea de asistență umanitară persoanelor afectate de război**.

69% dintre români apreciază că invazia Rusiei în Ucraina reprezintă o amenințare pentru securitatea UE, în timp ce sprijinul pentru această afirmație la nivelul Uniunii este mai mare, 81% dintre cetățenii europeni susținând acest lucru.

Cu privire la **măsurile luate de Uniunea Europeană împotriva Rusiei**, românii sprijină **impunerea de sancțiuni economice** asupra guvernului, companiilor și persoanelor din Rusia (67%), media europeană fiind de 74%. Întrebați dacă UE ar trebui să își **reducă dependența de sursele de energie din Rusia** cât mai curând posibil, 71% dintre români sunt de acord cu această abordare, în timp ce europenii o aprobă în proporție de 84%.

În acest context, 69% dintre români sunt de acord că Uniunea Europeană ar trebui să **investească masiv în energie regenerabilă**, precum energia eoliană și solară, în timp ce media europeană este de 86%.

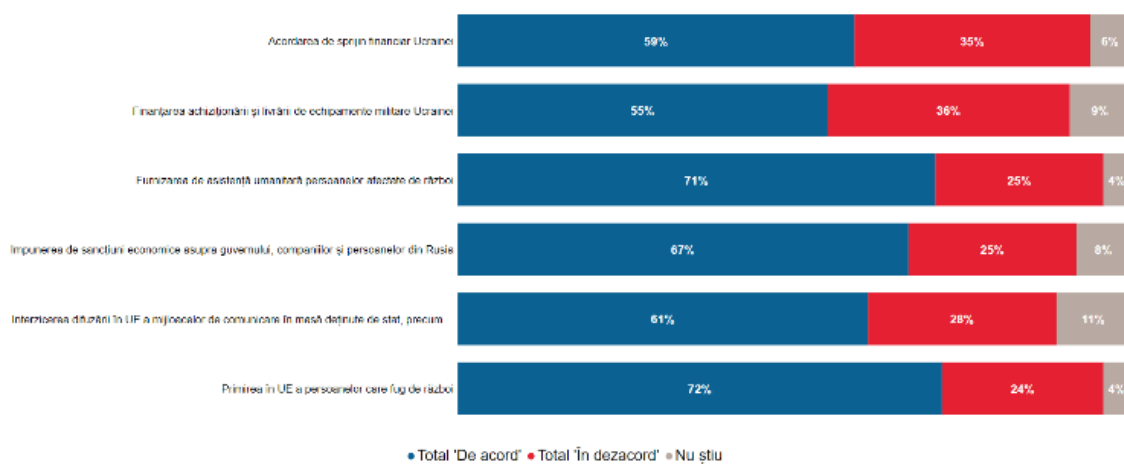
65% dintre români consideră că, pe termen lung, **energia regenerabilă poate limita prețul pe care îl plătim pentru consumul de energie**, 80% dintre europeni având aceeași părere.

Reducerea importurilor de petrol și gaz și investițiile în energie regenerabilă sunt importante pentru securitatea noastră în general, sunt de părere 69% dintre români, media europeană fiind de 85% în favoarea acestei afirmații.

1 din 2 români sunt de acord cu **acordarea de sprijin financiar Ucrainei de către UE** și cu finanțarea achiziționării și livrarea de echipamente militare (fig. 3).

Eurobarometru standard 98 Iarnă 2022 - 2023

QE2.1 UE a luat o serie de măsuri ca urmare a invaziei Rusiei în Ucraina. În ce măsură sunteți de acord sau în dezacord cu fiecare dintre aceste măsuri luate?

ST98 Jan./Feb. 2023

Fig. 3

III. AȘTEPTĂRILE ROMÂNILOR PENTRU URMĂTOARELE 12 LUNI

1 Așteptările românilor pentru următoarele 12 luni

Ultimii 3 ani și-au pus amprenta pe traiul zilnic al românilor și al tuturor cetățenilor din Uniunea Europeană. Pandemia de Covid-19, presiunea pe sistemul de sănătate, restricțiile și urmările economice au marcat traiul românilor în perioada 2020-2022.

Deși pe parcursul anului trecut intensitatea pandemiei a scăzut și traiul de zi cu zi a revenit aproape la normalul dinaintea lui 2020, anul a început cu invazia Rusiei în Ucraina și exodul populației către Uniunea Europeană, inclusiv via România, urmate de criza energetică și creșterea facturilor și a inflației, precum și înrăutățirea traiului zilnic. Toate acestea și-au pus amprenta asupra așteptărilor românilor pentru perioada următoare, optimismul lor fiind în scădere sau, în cel mai bun caz, ei așteptându-se ca viața lor să stagneze.

Majoritatea românilor nu au așteptări la o schimbare în bine a propriei vieți în general, în următoarele 12 luni. Aproape jumătate cred că **viața lor va fi la fel în următoarea perioadă**, iar o treime sunt mai degrabă pesimiști și apreciază că următoarele 12 luni vor fi mai dificile.

Așteptările sunt similare în ceea ce privește situația României în general sau situația economică a țării și arată că românii

apreciază că o situație mai puțin favorabilă a țării, în general, se va răsfralege și asupra vieții lor personale.

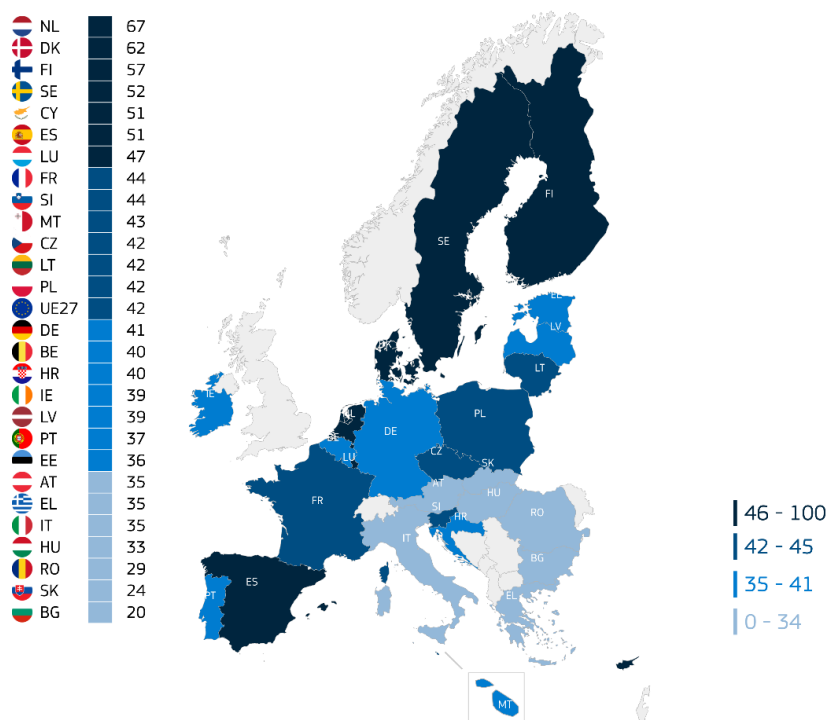
Vara anului trecut surprindea aceeași realitate în ceea ce privește așteptările cetățenilor români pentru viitorul apropiat, valorile fiind similare.

Marcați de efectele semnificative ale creșterii de prețuri, inflației și ale costului traiului zilnic, doar 21% din români apreciază că următoarele 12 luni vor fi mai bune pentru **situația financiară a propriei gospodării**.

Românii sunt ceva mai optimiști în ceea ce privește așteptările referitoare la **situația economică în Uniunea Europeană**. 22% se așteaptă ca situația să fie mai bună în anul următor, 32% apreciază că aceasta va fi la fel și 34% că se va înrăutăți. Se remarcă un procent ridicat al celor care au răspuns că nu știu cum va fi această situație, fie din cauza incertitudinilor politice și economice resimțite, fie din cauza lipsei de familiaritate cu situația economică a UE. Cu toate acestea, 62% dintre respondenți sunt optimiști cu privire la viitorul UE, deși procentul lor este mai mic decât în vara anului 2022. Același nivel de optimism și aceeași dinamică se remarcă și la nivelul europenilor.

1 din 3 români apreciază că **situația lor profesională** va fi la fel în următorul an, în timp ce 40% sunt mai puțin optimiști și cred că situația lor va fi mai proastă. Nici europenii nu sunt mai optimiști în această privință, o treime așteptându-se la o situație mai proastă în privința carierei lor.

QE3.14 Vă rog să spuneți în ce măsură sunteți de acord sau în dezacord cu fiecare dintre următoarele afirmații: Ați luat recent măsuri pentru a vă reduce consumul de energie sau intenționați să faceți acest lucru în viitorul apropiat

IV. COMPORTAMENTUL MEDIA ȘI SURSELE DE INFORMARE ALE

1 Utilizarea surselor media, încrederea în acestea și dezinformarea

Mai mult de jumătate dintre români declară că **nu au încredere în media**, procent în scădere cu 3% față de vara anului 2022 și similar cu media cetățenilor din Uniunea Europeană.

Cu toate acestea, 87% menționează că se uită zilnic la **televizor**, în timp ce 20% ascultă **radioul** cu aceeași regularitate. Diferențele cele mai mari sunt între grupele extreme de vârstă, 96% dintre cetățenii între 65-74 de ani se uită la televizor în fiecare zi, în timp ce doar 67% dintre tineri declară același lucru. 35% dintre persoanele între 65-74 de ani ascultă radioul zilnic, în timp ce doar 9% dintre tinerii între 15-24 ani au aceeași obiceiuri. În același timp, 33% dintre români declară că nu ascultă posturi de radio niciodată.

Podcasturile nu au aceeași popularitate în rândul românilor, 1 din 2 români declarând că nu ascultă niciodată astfel de produse media. Comportamentul este similar cu cel al altor europeni, 53% dintre cetățenii UE afirmând același lucru. Podcasturile sunt cele mai populare în Suedia, unde jumătate din populație ascultă un podcast o dată pe săptămână.

Mai mult de jumătate dintre români (63%) declară că deseori întâlnesc **știri sau informații care în opinia lor denaturează realitatea** sau sunt chiar false, dar doar 54% spun că le este ușor să le identifice. Cu toate acestea, 61% sunt de acord că acestea sunt o **problemă pentru România**, iar 65% apreciază că ele sunt o **problemă pentru democrație** în general. La nivelul Uniunii ponderea este mai mare, 81% dintre europeni considerând știrile false o problemă pentru democrație și 76% pentru propria țară.

2 Informarea despre Uniunea Europeană

48% dintre români consideră că **cetățenii din România sunt bine informați cu privire la temele europene**, în creștere față de anul trecut cu 9 procente. Aceeași proporție apreciază că ei personal sunt bine informați. La nivel european, doar 43% dintre cetățeni se consideră ei înșiși bine informați cu privire la temele europene, însă numărul lor este în creștere față de anul trecut cu 8 procente.

La întrebări specifice legate de Uniunea Europeană, 44% dintre români au răspuns corect cu privire **la numărul statelor membre care utilizează moneda Euro**, însă un procent

destul de mare (23%) au declarat că nu știu răspunsul. O pondere semnificativ mai mare a românilor este familiară cu **modul de alegere al europarlamentarilor**, 77% cunoscând faptul că aceștia sunt aleși în mod direct de cetățeni. La nivelul UE27, ponderea celor care au răspuns corect la această întrebare este mai mică (61%).

1 din 2 români cunosc faptul că **Elveția nu face parte din Uniunea Europeană**, în timp ce 16% au recunoscut că nu știu răspunsul la această întrebare.

Principala sursă de informare a românilor cu privire la **știrile politice europene** este **televiziunea prin cablu**, aceștia urmărind canalele de televiziune generaliste (41%) sau de știri (35%). Doar 17% dintre români declară că urmăresc astfel de știri în primul rând pe **internet**. La nivel european, principala sursă de informare este televiziunea generalistă, urmată îndeaproape de internet, 1 din 3 europeni declarând că citec astfel de știri pe site-urile publicațiilor specializate, pe rețelele sociale, urmăresc platforme cu conținut video sau ascultă podcasturi.

Românii includ și **discuțiile cu prietenii, rudele, colegii** ca surse de informare referitoare la Uniunea Europeană, politicile și instituțiile ei, 1 din 2 români afirmând acest lucru.

3 Utilizarea internetului

Dintre români, 21% declară că nu au folosit internetul niciodată, iar **71% îl folosesc zilnic**. La nivelul UE27 sunt mai puțini cei care nu au folosit internetul niciodată (10%), iar ponderea celor care îl folosesc zilnic este de 81%. Utilizarea internetului are loc preponderent **acasă** (77%) sau la **locul de muncă** (54%).

Frecvența utilizării internetului zilnic scade odată cu vârsta, ajungând de la 98% pentru tinerii între 15-24 de ani la 30% pentru cei din grupa de vârstă 65-74.

Dintre locuitorii **mediului rural**, 25% declară că nu au folosit niciodată internetul, în timp ce procentul pentru cei din orașele mari este de 15%.

Jumătate dintre români declară că folosesc **rețelele sociale** în fiecare zi, în creștere de la 46% anul trecut, și 68% cel puțin o dată pe săptămână. Valorile sunt similare cu cele ale mediei europene.

63% dintre români apreciază că rețelele sociale sunt o modalitate modernă de a fi la curent cu temele politice, dar mai mult de jumătate sunt de acord cu faptul că acestea nu pot fi de încredere (fig. 4).

Eurobarometru standard 98
Iarnă 2022 - 2023

QF6.2 Indiferent dacă dvs. folosiți sau nu rețelele de socializare online (site-uri de socializare online, bloguri și site-uri de postări video), vă rog să spuneți dacă sunteți total de acord, tindeți să fiți de acord, tindeți să fiți în dezacord sau sunteți total în dezacord cu fiecare dintre următoarele afirmații:

Informațiile pe teme politice de pe rețelele sociale online nu pot fi de încredere.

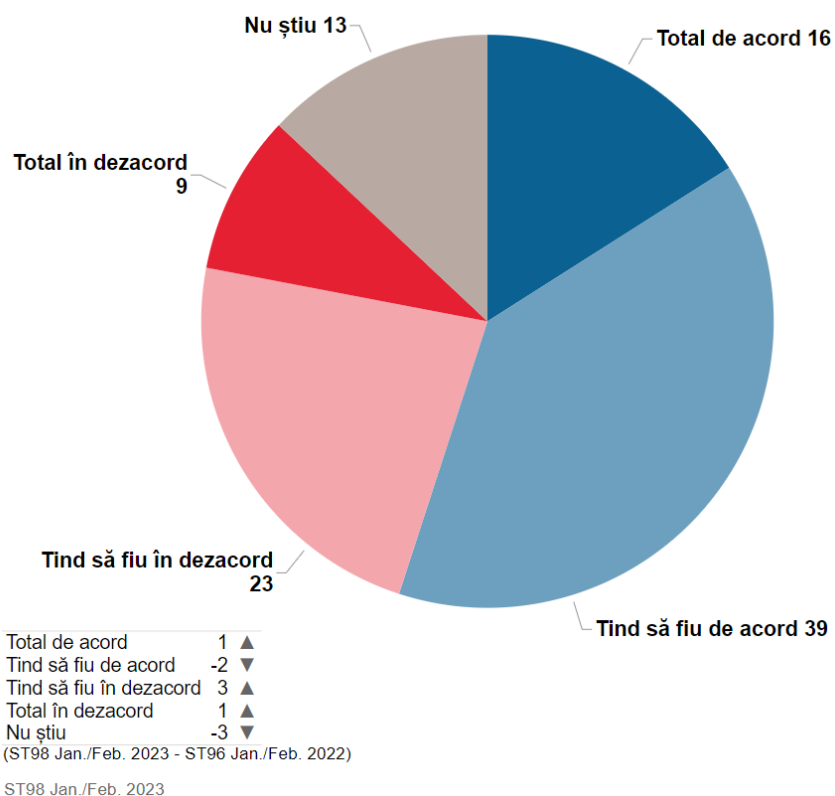

Fig. 4

CONCLUZII

La începutul anului 2023, principalele probleme cu care se confruntă românii sunt cele de natură economică. Creșterea costului de trai reprezintă cea mai mare problemă, de la nivelul personal până la cel european, însă românii își manifestă îngrijorarea pentru întreaga situație economică.

Inflația a crescut semnificativ în România pe tot parcursul anului trecut, având efecte majore asupra prețurilor și dobânzilor. Chiar dacă inflația a scăzut la începutul anului 2023 cu mai mult de un punct procentual, în mare parte din cauza scăderii prețului la energie la nivel internațional, prețurile la alimente au rămas cu până la 40% mai mari față de aceeași perioadă a anului trecut.

Îngrijorările românilor sunt bazate pe realitatea economică din ultimul an, dar și pe urmările celor doi ani de pandemie care au pus presiune pe situația economică a gospodăriei lor.

Sănătatea și educația sunt următoarele teme care îi preocupă pe români.

Situația internațională este, de asemenea, o preocupare a românilor, în special din cauza proximității geografice a conflictului din Ucraina. Cetățenii de rând au fost implicați direct în sprijinirea celor care au fugit din Ucraina de când a început războiul, iar aproape jumătate dintre respondenți sunt mulțumiți de răspunsul României și 58% de răspunsul Uniunii Europene la invazia rusă din această țară. Încrederea românilor în armată a crescut ușor, de asemenea, față de vara anului trecut. Conflictul din Ucraina continuă, iar la un an de la invazia rusă românii apreciază că există și efecte economice semnificative ale acestui război.

Pe acest fond, românii nu se așteaptă la o schimbare majoră în bine a vieții lor în următoarele 12 luni, majoritatea estimând că aceasta va fi la fel în următoarea perioadă. Așteptările sunt similare în ce privește situația economică a țării, dar ceva mai optimiste în legătură cu evoluția situației economice din Uniunea Europeană.

În perioada următoare, România, în calitate de stat membru UE, poate să primească granturi și împrumuturi în valoare totală de 29 de miliarde de euro prin implementarea Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR), lansat la nivel comunitar pentru a contracara efectele pandemiei COVID. Pentru a primi aceste finanțări, România s-a angajat să aplice anumite reforme agreate cu Comisia Europeană, astfel încât să acopere nevoile țării și să urmărească și prioritățile asumate la nivel european.

Cei 6 piloni care ar urma să beneficieze de finanțări prin PNRR sunt tranziția verde, transformarea digitală, creșterea inteligentă, coeziunea socială și teritorială, sănătatea și reziliența economică, socială și instituțională, politici pentru generația următoare, copii și tineri. România a încasat deja două tranșe de prefinanțare și a depus prima cerere de plată de 2,6 miliarde de euro. Cea de-a doua cerere de plată, depusă în decembrie 2022, este încă în curs de analizare la nivelul Comisiei. Aceste fonduri reprezintă un sprijin pentru România care ar putea ajuta la îmbunătățirea aspectelor semnalate de români ca fiind cele mai problematice în această perioadă.

Nivelul încrederii în Uniunea Europeană al românilor este apropiat de media cetățenilor din toate țările UE, românii recunoscând în primul rând ca principal rezultat pozitiv al Uniunii dreptul la libera circulație, de a munci și studia oriunde pe teritoriul acesteia. În rândul românilor, nu există diferențe majore între principalele grupe de vârstă în ceea ce privește încrederea în Uniunea Europeană, aceștia găsind elemente pe care să le aprecieze și care să îi facă să creadă în construcția europeană.

În ceea ce privește sursa informațiilor, românii se informează cu privire la temele de actualitate cu precădere de la televizor, dar și din discuțiile cu cei apropiați. Marea majoritate folosec internetul zilnic, preponderent acasă, dar nu consideră internetul și în special rețelele sociale ca fiind o sursă de încredere pentru a fi la curent cu temele politice.

Românii sunt conștienți de existența știrilor false sau care denaturează realitatea, dar doar jumătate dintre ei spun că știu să le identifice, existând astfel nevoia unor programe de popularizare în rândul populației a metodelor de recunoaștere a știrilor false.

